POLGÁRMESTER AKADÉMIA
Képviselő képzés

TRÉNINGEK norvég mintára

Szeptemberben elindult az önkormányzati választott képviselők képzési programja a TÖOSZ és partnerei: a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kara, valamint a Norvég Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége (KS) irányításával. A program keretét az Önkormányzati kapacitásépítési program norvég tapasztalatok alapján 2009–2010 című pályázati támogatás – Norvégia, az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok által, valamint Izland és Lichtenstein támogatásával – teremti meg.

A norvég tapasztalatokra épülő magyarországi önkormányzati képzési rendszert előkészítő tapasztalatcsere szeptemberben zajlott a norvég és a magyar önkormányzati szövetség munkatársainak, szakértőinek részvételével. Rövid összefoglalónk a kétnapos felkészítő képviselő képzéssel foglalkozó részéről ad számot.

Thomas Scheen (képünkön középen), a KS vezető szakértője – aki maga is alpolgármester Norvégiában – mutatta be a képzési programot. Elmondta, hogy a módszer 1995-től sok változtatáson esett át, azonban mindvégig valamennyi politikai párttal egyeztetve fejlesztették azt tovább. A résztvevő testületek száma változó volt, 1995-ben például a norvég helyhatóságok képviselő-testületeinek 96 százaléka, míg 2007-ben a 76 százaléka vett részt a képzéseiken. Thomas Scheen kifejtette, hogy a polgármesterek felkészítése mellett szeretnék meghonosítani Magyarországon is a Norvégiában már évtizedek óta sikerrel működtetett képviselő-testületi tréninget. Azzal a céllal, hogy a 2010-es önkormányzati választásokat követően minél több újonnan alakult testület vehessen részt a hasznos ismeretekkel szolgáló képzésen. A magyar képviselő-testületek felkészítésének módszertani és tartalmi kidolgozása ezzel a megbeszéléssel vette kezdetét.

A háttérről: a norvég program fejlődése. Norvégiában az 1980-as évektől a testületek képzése inkább elméleti jellegű volt, elsősorban az oktatáspolitikát, a szociális ellátásokat, a technikai ügyeket és a kultúrát ölelte fel. Az oktatás jellege kevésbé volt alkalmas a résztvevők aktív bevonására. A '80-as évek végétől új pedagógiai módszereket fedeztek fel, amelyek e programba is utat törtek maguknak: kisebb csoportokban kezdtek dolgozni a résztvevők, és a képzők egészen új szerepet kaptak. Az előadói szerep helyett támogató, közvetítő szerep jelent meg.

A KS 1991-ben kezdte el a program gyökeres átalakítását. Egy korábbi program részletes kiértékelése és az alapos adatgyűjtést követően gyakorló polgármesterekből, képviselőkből és trénerekből álló referenciacsoportot alakítottak. Valamennyi új téma kialakítása előtt megvitatták azokat ezzel a csoporttal. Megkérdezték az önkormányzatokat, vajon mely témák feldolgozása lenne a legjobb a képviselő-testületnek. Ez az igényfelmérés és elemzés nagy segítséget jelentett aztán a program kifejlesztése során. A másik nagyon fontos feladat a képzés céljának pontos meghatározása volt. A norvég képviselők képzésében azon attitűdök és tevékenységek támogatása a cél, amelyek erősítik a testületben a helyi demokráciát, fejlesztik a helyi közösséget és növelik a közszolgáltatások színvonalát. A program a képviselőknek segít abban, hogy elkötelezettekké és magabiztossá váljanak, kölcsönösen tiszteljék egymást, bízzanak egymásban és a környezetükben. A KS számára fontos volt, hogy valamennyi politikai párt egyetértsen a programban foglaltakkal, elsősorban azért, hogy a tréningen való részvételnek ne legyenek politikai akadályai.

A program tartalma. A képzés formájával együtt annak tartalma is változott 1991-ben. Az addigi szakmapolitikai témák helyét a szerepek, az etika, a munkakörülmények és a tervezés vették át. A szerepek tárgyalásakor a menedzseri, a munkaadói, a vezetői és az ombudsmani szerepek megvitatása volt a leggyakoribb. Az etika körében olyan dilemmákat tárgyalhatnak meg, amelyek a testületen belül vagy a környezetükben merülnek fel: részrehajlás, korrupció vagy alapvető magatartási szabályok. A képviselő-testület meghatározhatja a saját szabályait, amik szerint a tréning lezárulása után is folytatják munkájukat az önkormányzatban. A munkakörülmények téma mindig nagyon érdekesnek bizonyul. Ennek megvitatása után ugyanis rendszerint új szervezési és működési szabályozást alkottak a testületek: hiszen az újfajta politikai kultúra követése új szabályok felállítását is követeli.

Az alaptémák mellé 2007. és 2011. között további témák is sorakoztak. Például: a helyi társadalom fejlesztése, a szerepek, az etika és attitűdök, a képviselő-testület és a polgármesteri hivatal kapcsolata és a szolgáltatásnyújtás. Ahogyan látszik is, minden téma összefügg egymással. A két legfontosabb: a helyi társadalom fejlesztése és a közszolgáltatások nyújtása. A képviselő-testületnek, a képviselőknek arról kell dönteniük, hogy milyen települést szeretnének kialakítani az állampolgárok számára. Ehhez pedig információk szükségesek a polgároktól: például arról, milyen legyen az a település, ahol majd az unokáik felnőnek.

A program újabb fejlesztésére akkor került sor, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a kétnapos képzés kevésnek bizonyul a négyéves ciklushoz képest, ezért évente érdemes egy-egy napot az emlékezet frissítésére fordítaniuk a képviselőknek. Ehhez a következő témákat alakították ki: képzés – a képviselő felelőssége, éghajlat – a település éghajlati tervének elkészítése, a képviselők és a hivatalnokok közötti kapcsolat, közüzemek – a tulajdonjog érvényesítése, kereskedelem és iparfejlesztés – a képviselő-testület felelőssége.

A képzési rendszer valamennyi eleme megtalálható a honlapjukon, letölthető formában, ahol a regisztráció után mindenféle bonyodalom nélkül, bármilyen, a témával kapcsolatos kérdést feltehet az érdeklődő, amire a KS munkatársai 48 órán belül válaszolnak.

Sabján Katalin